

**Egy erdésztechnikus akár az egész szakmai pályafutását és magánéletének számos pillanatát végigéli egy erdészkerületben. Együtt dobban a szíve az erdőn átvonuló évszakokkal, a munkába hívó kora hajnalokkal, a kint töltött késő éjszakákkal. Sok nehéz pillanat, még több öröm a része, miközben szakszerűen és felelősen gazdálkodik a rábízott erdőterületen. Új rovatunkkal a még dolgozó és a már nyugállományban lévő erdésztechnikusokat szeret-**

**nénk megszólítani, hogy osszák meg velünk tő mellett mindennapjaikat, szakmai tapasztalataikat, emlékeiket. S hogy az eredeti erdész ízesség megtartásához mennyire nem kell kifinomult íráskészség, csak őszinte szakmaszeretet, nyitottság és egy kis bátorság, legyen arra bizonyíték a művetkező írás. A lehetőség mindenkinek adott, örömmel várjuk a rövidebb-hosszabb kéziratokat!**

**Nagy László**

## A Luga

A Dél-Bükkre tekintve, a Miklós-luga kúpos alakzatával hívja fel magára a figyelmet. A hegy kevés híján 700 méter tengerszint feletti magasságú. A Luga-völgye Kács község felé vezet a Vaskapu, Kankós asszonylyuk, Apakő helynevek vonulatában.

Sály község felől a 19. században csak gyalogosan lehetett odajutni. Majd a latorpusztai híres Mizser malomtulajdonos a Somos-bércen át, oldalutat vágatott, így már ökrös szekérrel is megközelíthető lett a Luga. Mizser érdekelt volt az útépítésben, mert a Luga vidéken bőven volt malomkeréknek való anyag.

A több mint 110 éve született apám ennek a kis Latorpuszta településnek volt a szülőtte. Jól emlékezett a Luga-hegy körüli vidék érintetlenségére. Régi elbeszélései alapján emlékezek meg a Bükk-hegység eldugott erdőtájáról, a Lugáról és vidékéről.

Az ebben az időben élt korabeliek a somos-bérci tisztásokat az ökreikkel legeltették. Az ökörgulya hónapokon át nem járt be a faluba, csak akinek jármolnia kellett az ökröt, annak kellett felmennie az erdőre és hazahajtani az állatot. A falu vénei mentek ki hálásra a gulyához és a 12-15 éves fiúcskákat odakint szoktatták az éjjeli szálláshoz. A bagorágó öregek akár éjjel is elküldték a fiúgyerekeket a Luga-forrásra vízért, ha a helyzet úgy kívánta. A suhancok egymás kezét szorítva, sírva járták meg a pár kilométeres utat a nyári éj sötétjében.

A legeltetés mellett az orrvadászat különös jelentőségű volt. Csoportosan űzték, hajtásokat rendeztek, melynek végén a zsákmányt pontosan szét kellett rakni, mert a hús volt a lényeg. Ha bika esett, a fejet felakasztották egy somfára, ezzel le volt rendezve az agancs sorsa. A nagyapám nagy szakértője volt a fenti dolgoknak, az előltöltős fegyverét nagy hozzáértéssel kezelte. Az erdész távol tartotta magát az illegális vadásznapi alkalmával a helyszíntől, de azért sok mindent sejtett és tudott. Ha valamelyik

rabsbic mégis csendőrkézzre került, úgy annak másnap le kellett gyalogolni a mezőkövesdi kapitányságra, ahol faapritás volt a büntető munka. Délután ketőkor aztán elzavarták a csendőrök és gyalogolhatott haza a 24 km-es úton. Másnap minden kezdődhetett előlről, míg nem a büntetése le nem tellett.

A Luga vidéke csodálatos élővilág volt a régmúlt időben. Őserdők borították a hegyoldalakat, az északi lejtőkön bükkök, vele szemben a kocsánytalan tölgy és cser elegyesek, a juharok és berkenyék minden fajával elegyedve alkották az erdőállományokat. A szurdokban és egyéb kieső erdőzugokban a bengéken és bangitákon át a pukkantós dudafürtig sok más cserje is megtalálta az életterét. A méretes fatörzseken a szárnyas ragadozó madarak sokasága vívta harcát egymással a fészekrakás és párválasztás időszakában. Ölyvek, a galambász héják, parlagi sas, a villás kánya és a nagyobb testű sólymok tarkították a viaskodók táborát. Ebben az időben a bükkaljai dombháton és síkságokon a fogoly és mezei nyulak többzetes állományai tenyésztek. De a gyakori ürge is a szárnyas ragadozók élelmezését szolgálta. Alkonyattájt a nagy uhu is elindulhatott vadászútjára a Somvári öregodvas cserekből.

Így teltek az évek a két világháború közötti békés időszakban. Számos kincstári vadászat és sok-sok erdészeti munka részese volt a jó apám ebben az időben, mivel erdei munkása volt ennek a csodálatos környezetnek.

A Kőrös-völgy választotta el az egymással határos két vadászterületet. Az egyik területen a királyi erdőkincstár vadász és erdész személyzete vadászott. Ezen túl hatalmas erdőterület húzódott, amely a Pénzpaták és a Pazsag alá futott fel. Botlik báró vadászbirodalma volt ez, ahol főúri vendégek sokasága űzte a vadat a Bükk szívében. Gácsi Gyuri bácsi, a kácsi fővadőr kezelte a bárói területet, lóháton járta a hatalmas pagonyt. Ő rá várt a tehénállomány szabályozása is,

melyre olykor maga a báró adta ki a kémény utasítást: a szezon végére lőjön ki 200 szarvas tarvadat. Ez a világ 1944/45-re befejeződött. Gácsi Gyuri bácsit én az erdészet mellett lakó és lófráló gyermekként, apámmal beszélgetve láttam többször is az 1950-es években, akkor már ökrös fuvaros jött a bérért felvenni az erdészetre. Apám sokszor kérdezte a helyzetét, amelyre a válasz rövid volt: „Mindent megértek, csak egyet nem, hogy ezek elvették a puskámat.”

1944 mindenszentek havában géppuskaropogás és aknagránát dőreje hallatszott az erdészet feletti hegytetőn. Kósa Gyula erdészvezető ennek hallatán a parádés hintóba szállt és kocsisával a Lillafüredi kisvasút állomására vitette magát. Aztán elnyelte a történelem örökre, soha senki nem tudott róla. A háborús hónapokban az erdészet vezető nélkül maradt. Tavasszal Józsa nevezetű erdészt állították az élére. Később az áldatlan állapot lassan helyére került és Kühne Gábor erdőmérnök vehette át a vezetést.

A háború utáni években a Luga völgyében is megindult az új élet. 1947-ben Latorpuszta felől megépült a makadámút a Lugán át Dorongós felé. Ezekben az években az Almásbérc-Luga-Imoly-Kőrös erdőrészek 10 ezer m<sup>3</sup>-es mennyiségben adták a kitermelt faanyagot, amelyet cégek lábón vásároltak fel és termeltettek le. Apám elmondása szerint volt, hogy száz kézfűrészes is dolgozott kint a hegyoldalokban. A háborúból itt hagyott Daimon és Federál nyerges vontatók szállították a faanyagot a mezőkeresztes MÁV rakodóra.

1948-ban új erdészvezető vette át a vezetést, Emri János mérnök személyében. Ő ízig-vérig igazi magyar ember volt, 190 cm-es magasságával, félrefésült hajával. Igen szerette a vadászatot, a szép magyaros nótákat jó társaságban jó bor mellett, de a csinos fehérszemen is megakadt a szeme.

A Lugában 1950-51-re megépült a barakk, vagyis a munkásszálló. Kellett ebben a térségben a munkáskéz, úgy a női, mint a férfi. A barakk két hálóból állott és egy kicsike egyszemélyes

konyharészből, ahol a barakkőr tanyázott, a hétvégeken vigyázta az építményt. Emeletes lapriccsek és egy félbevágott vashordó, amely a kályha volt, ezek voltak a háló felszerelése.

Én 1959 telén kerültem ebbe a térségbe, hol egy 1600 m<sup>3</sup>-es bükkös letermelése volt a feladat. Ekkor az erdészünk Kovács Gyula volt. Ez az erdész család a Máramarosi-havasokból érkezett Borsodba. Kovács erdész és Boldizsár Tamás bácsi, a hosztoló, a szolgálati fakunyhóban laktak. Ők bonyolították a papírmunkát, elszámolásokat a termelésről és a lovas közelítésekről. Bennem már ekkor ébredett a vágó a zöldkalap iránt, így hát sokszor meglátogattam a fakunyhó lakóit. Március vége felé én keresgéltem a lelőtt szalonkákat, amelyet Kovács erdész szépen tudott meglőni. A felvett példányokat pedig sorba raktam az öreg Tamás bácsi asztalára, aki nagy elismeréssel szólt a szalonka terítéket illetően.

Ez az 1959-60-as tél nagy hótakaróval lepte be a Luga vidéket. Az 1600 m<sup>3</sup> letermelése MRP benzinmotoros és villanymotoros fűrészekkel történt. Ekkor már jómagam is emelhettem a 46 kg-os motoros fűrészt. A tanyahelytől az 500 méterre levő hegytetőre elég volt felcipelnem a vállamon a nehéz gépet.

A hegyoldal aljában utoljára maradt a letermelésben egy magányos bükk, annak a ledöntése órákba tellett. Majd amikor ledőlt a faóriás, sokáig visszhangzott a Luga-völgye a hatalmas robajtól.

Ebből az egy fából 8 m<sup>3</sup> rönköt és 16 m<sup>3</sup> tűzfát készítettünk fel. A törmelésekből és ágfákból a kácsi fuvarosok talán még 10 m<sup>3</sup>-nyit is elszállítottak. A töről leválasztott vágáslapon Tamás bácsi hosztolóléce 212 cm-t mutatott. Ez a kb. 350 mázsás faóriás a Luga egyedi darabja volt. Ilyen már nem található.

Óriásit lépve az időben, két évvel ezelőtt szerencsém volt újra látni a Lugát és vidékét. Egy májusi reggel indultunk a Lugába a bátyám és nővérem társaságában. Segítőkész sofőrünk a lugai erdész volt. A Luga-forrásnál vertünk tanyát, ahol a tárcsalapra vadmalachús pácolva, majd később hasábkrumpli, vöröshagymaszletek és az erdész jóvoltából tinórugomba került. A tárcsa tartalmát lelocsoltam a finom fehér furmintommal és már pattogott a tűz az ebédrevaló alatt. Testvéreim vették át a tábort a konyha kezelését, míg a furmintot a Luga hideg vizébe helyeztem, hogy jól lehűljön. Jómagam pedig indulok a csúcsra, amely 680 m magasan emelkedik fölöttünk a kék ég felé. Harmincöt perc alatt érem el a célt,

ahol ezelőtt 53 éve jártam utoljára. A kezemet imára kulcsolva pihentem meg a kataszteri kőre ülve, majd a pazar kilátás kötötte le figyelmemet. A Zsérci-Nagydél szikláitól jobbra fordulva a Tisza vonulataiig csodálgattam a gyönyörű panorámát. Délben négyen osztoztunk a tárcsalap tartalmán, majd a közelben levő barakkhoz indultunk, amelyet lefotóztunk, s amelyben már 35-40 éve nem lakik ember.

Utunk a Kőrishegy és a Somvár közötti nyeregbe vezetett, ahol a Paphársfa található. Hárman sem értük át a kerületét az évszázadok alatt kioldvasodott törzsnek. A legenda szerint ebben az odvas fában lakott egy pap, aki a gyilkoló tatárok elől menekült. Hogy az a hársfa mikor ünnepelte, vagy ünnepli az ezeréves születésnapját, azt már ember meg nem mondhatja, a törzs tovább nő, mert a bejárata a fába egyre szűkül. Aki évtizedek óta nem látta a hársat, az tudja észrevenni a bejárat változását.

A jövőben már nem várhatok újabb 53 évet, hogy a Luga csúcsára feljussak. Búcsúzva a tájtól, erdőktől felteszem a kérdést magamnak: Te ősi vadon, ugye még találkozunk?

**Id. Csizmadia Sándor**  
nyugalmozott erdész

## „Az Év erdésze-2015”

Az Országos Erdészeti Egyesület és a SEFAG Erdészeti és Faipari Zrt. 2015. június 24-25 között rendez meg az „Év erdésze 2015” szakmai versenyt, a Kaposvári Egyetemen, a Tókaji lőtérén és a terepi versenyszámok esetében, a Kaposvár környéki erdőkben.

A versenyre az erdőgazdálkodásban dolgozó (felsőfokú erdészeti képzéssel nem rendelkező) erdész-technikusok jelentkezhetnek. Nevezni a versenyre a [www.vandorgyules.hu](http://www.vandorgyules.hu) honlapon, a vandorgyűlésre való jelentkezéssel közös felületen lehet, kérjük, hogy a versenyre történő jelentkezéshez az **Egyéni regisztrációs** munkafelületet használják. A nevezések rögzítésére rendelkezésre álló időszak: **2015. április 1-30.**

A nevezési díj: bruttó 36 000 Ft/fő, a kísérők részvételi díja: bruttó 15 000,- Ft/fő. A nevezési díjakat és a részvételi díjakat a [www.vandorgyules.hu](http://www.vandorgyules.hu) honlapon megadott bankszámlára és határidőig kérjük átutalni. Az utalási megbízáson kérjük feltüntetni: **Erdészverseny-2015.** Az átutalt összegről postafordultával megküldjük a számlát. A nevezés csak az átutalás beérkezése esetén érvényes. A nevezési díjat befizető versenyző jogosulttá válik a Vandorgyűlésen való térítésmentes részvételre. A **Versenyszabályzat**, a **Versenykiírás**, valamint a **Részletes program** letölthető a [www.vandorgyules.hu](http://www.vandorgyules.hu) honlapról. Esetleges további információ a [vandorgyules@sefag.hu](mailto:vandorgyules@sefag.hu) címen kérhető.

*Barkóczy István sk*  
vezérigazgató  
SEFAG Zrt.

*Zambó Péter sk*  
elnök  
OEE

